

VIDENCENTER
FOR SVINEPRODUKTION

INTENSIV RÅDGIVNING ØGEDE PRODUKTIVITETEN I FIRE SOBESÆTNINGER

ERFARING NR. 1209

I et demonstrationsprojekt blev der i fire besætninger sat fokus på rådgivning og implementering af tilgængelig viden, hvilket øgede produktiviteten med gennemsnitligt 1,6 fravænnede grise pr. årssø.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: THOMAS BRUUN CHRISTENSEN

RIKKE INGEMAN SVARRER

UDGIVET: 26. SEPTEMBER 2012

Dyregruppe: Søer

Fagområde: Management

Sammendrag

Implementering af kendt viden gennem rådgivning kan være med til at sætte fokus på de områder, der kræver en ekstra indsats. Gennem 1 år har 4 højproduktive sobesætninger gennemgået et intensivt rådgivningsforløb med besætningsbesøg hver 2. måned. En grundig besætningsgennemgang, fastlæggelse af mål for produktionen, implementering af en handlingsplan og tæt opfølgning fik produktiviteten til at stige med 1,6 fravænnede grise pr. årssø. I samme periode steg landsgennemsnittet med 0,7 fravænnede grise pr. årssø. Resultaterne er opnået gennem et øget antal levendefødte samt en øget overlevelse i farestalden.

Demonstrationsprojektet viser, at inddragelse og motivation af de relevante medarbejdere er afgørende for fastholdelse af fokus og derved opnåelse af de ønskede resultater.

TILSKUD

"Projektet har fået tilskud fra Svineafgiftsfonden samt EU og Fødevareministeriets Landdistriktprogram og har Projekt ID: DSP09/10/53 samt journalnr.: 3663-D-09-00367.

Baggrund

Videncenter for Svineproduktion har i samarbejde med de lokale svinekonsulenter udarbejdet en række manualer og rådgivningsværktøjer, som er rettet mod den praktiske udførelse af daglige arbejdsopgaver. Manualerne giver et stærkt grundlag for løbende at gøre nye erfaringer tilgængelige og praktisk anvendelige for svineproducenter, driftsledere og medarbejdere. Der er til stadighed stor interesse for at få resultater fra Videncenter for Svineproduktion ud at arbejde på staldgangen, hvor der er fokus på management, dyrevelfærd, medarbejdertrivsel og høj produktivitet. Udgangspunktet for dette demonstrationsprojekt var derfor, at implementere anbefalingerne fra Farestaldsmanualen, og om nødvendigt elementer fra Polte-, Løbe- og Drægtighedsmanualen.

Formålet med projektet var derfor at demonstrere, at implementering af tilgængelig viden på staldgangen, øger produktiviteten i form af flere fravænnede grise pr. årssø.

Materiale og metode

Rådgivere og besætninger

I projektet deltog fire rådgivere udvalgt efter følgende kriterier:

- Erfarent medlem af Ekspertgruppen - Farestaldsmanagement
- Geografisk fordelt i landet

Hver rådgiver deltog med én besætning. Besætningerne opfyldte følgende kriterier:

- Produktivitet mellem 27 og 31 fravænnede grise pr. årssø ved projektets opstart
- Gennemsnitlig diegivningstid mellem 27 og 33 diegivningsdage pr. kuld
- Motiverede besætningsejere og ansatte
- Ønske om et koncentreret rådgivningsforløb over 12 måneder

Besætningernes størrelse og indretning fremgår af tabel 1. Alle 4 besætninger havde traditionelle kassestier med fareboks og gennemførte produktionen i kontinuerligt drevne faresektioner eller delvist kontinuerligt drevne faresektioner.

Tabel 1. Oversigt over besætningsstørrelse og andre besætningsoplysninger for de fire besætninger i projektet.

Besætning	1	2	3	4
Antal årssøer	800	680	750	500
Fravænnede grise pr. årssø ved projektets start	29,7	30,9	27,9	29,4
Farestiens indretning	Fuldspalter med hule og brug af hundehulsplader samt varmelamper	Delvist spaltegulv og gulvvarme i pattegrisehuler samt varmelamper	Delvist spaltegulv og gulvvarme i pattegrisehuler samt varmelamper	Delvist spaltegulv og gulvvarme i pattegrisehuler samt varmelamper
Staldsystem ved drægtige søer	Bokse	ESF	Løsdrift og en ædeboks pr. sø	Storstier med halm kombineret med fodring efter cafeteria princippet
Fodringsystem i farestald	Vådfoder	Tørfoder	Vådfoder	Tørfoder

Brug af handlingsplaner under rådgivningsforløbet

De fire rådgivere fra "Ekspertgruppen Farestaldsmanagement" besøgte de indstillede besætninger mindst hver 2. måned i ét år.

Rådgivningsforløbet blev baseret på en handlingsplan, der løbende blev justeret og udbygget, så den hele tiden var tilpasset besætningens aktuelle behov og prioriteter. Handlingsplanerne indeholdt følgende elementer:

- Målsætning: Hvad var målsætningen i besætningen og hvad var potentialet ved at implementere tiltagene?
- Handling: Hvilke tiltag skulle iværksættes, og hvordan skulle det ske?
- Tidsfrist: Hvornår skulle tiltagene være implementeret?
- Ansvarlig: Hvem var ansvarlig for at implementere tiltagene?
- Opfølgning: Hvornår, hvordan og hvem fulgte op på tiltagene?

Rådgiveren analyserede besætningens potentiale ud fra produktionsdata og gav forslag til løsninger samt et bud på effekten af disse. Herefter blev det, i samarbejde med ejer, driftsleder og medarbejdere besluttet hvilke områder, der skulle indgå i handlingsplanen.

Overvågning af produktionsdata

Besætningernes E-kontrol samt øvrige produktionsdata fra Agrosoft® eller DLBR SvineIT blev brugt til at dokumentere effekten af rådgivningsforløbene. Kvartalet før det første rådgivningsbesøg blev angivet som "før". De følgende fire kvartaler, hvor der blev iværksat handlingsplaner og fulgt op på

disse, blev benævnt 1. periode til 4. periode. Efter afslutningen af rådgivningsforløbet blev besætningerne fulgt endnu et kvartal. Dette kvartal blev betegnet "efter".

Da besætning 1 iværksatte tiltagene før de øvrige besætninger, indgår der for besætning 1 en 5. periode og en 6. periode, hvor der også blev fulgt op på handlingsplanerne.

Ved beregning af rådgivningseffekten på de forskellige nøgletal blev "før"-situationen sammenlignet med sidste periode under rådgivningsforløbet. Dermed er perioden "efter" kun medtaget for at illustrere, om produktiviteten ændrede sig, efter rådgivningsforløbet var blevet afsluttet.

Resultater og diskussion

Konkrete handlingsplaner og engagerede medarbejdere gav resultater

De udarbejdede handlingsplaner omfattede indsatsområder i flere staldafsnit. Inden for hvert staldafsnit blev der typisk iværksat 2-3 indsatsområder ad gangen. Erfaringen fra projektet var, at der ikke skulle iværksættes flere end 2-3 indsatsområder pr. medarbejder, hvis punkterne skulle forventes implementeret. Indsatsområderne fremgår af tabel 2-5. Der skete en løbende implementering af nye tiltag, og produktionstallene blev løbende overvåget, så handlingsplanerne blev udvidet og justeret, når dette var nødvendigt.

Tabel 2. Oversigt over nogle af indsatsområderne i farestalden.

Besætning	Indsatsområder og handlingsplaner for farestald
1	<ul style="list-style-type: none">▪ USK på pattegrise (udført af besætningsdyrlægen) for at få øget kendskab til dødsårsager hos pattegrisene.▪ Klimastyring: Pattegrisene skulle ligge jævnt fordelt i pattegrisehulen i stedet for at klumpe sammen eller ligge ude i stien.▪ Tilstrækkelig vandforsyning til søerne, så der var grundlag for optimal mælkeydelse. Målet var mindst 4 liter vand pr. minut.▪ Strategi for råmælksforsyning: Splitmalkning det første levedøgn, hvor de 10-12 mindste grise i store kuld fik ca. en time alene ved yveret.▪ Strategi for kuldudjævning: Sikring af råmælk før grisene blev flyttet. Alle grise skulle have 12 timer hos egen so, før de blev flyttet. Det kunne accepteres at enkelte store grise blev flyttet fra 6 timer efter faring.▪ Foderjustering for at opnå højere foderoptagelse: Fokus på det efterfølgende kuld startede i farestalden, og fokus på at søerne ikke blev overfodret de første 7-10 dage efter faring. Foderjusteringen skulle ske ca. 40 minutter efter morgenfodringen.
2	<ul style="list-style-type: none">▪ Bedre koordination via mere kommunikation mellem medarbejdere i farestalden skulle sikre at alt blev udført rettidigt og korrekt.▪ Fokus på råmælksforsyning: Søerne skulle lægges ud med det antal grise, der var patter til. I kuld med mange eller små grise skulle der splitmalkes i $\frac{3}{4}$ - 1 time.▪ Foderkurve: Foderstyrke til de diegivende søer blev ændret med hjælp fra en foderkurve. Søerne skulle stilles hurtigere op i foder efter faring - målet var at søerne fik ca. 5 FEso pr.

	<p>dag 7 dage efter faring.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ændring af foderblanding: Fedtandelen blev reduceret, så energiindholdet blev reduceret til ca. 1,09-1,10 FEsø pr. kg. Formålet var at øge søernes foderoptagelse, og hypotesen var at et højt fedtniveau reducerede søernes appetit. ▪ Flåd: Hvis der forekom flåd mere end 48 timer efter faring skulle soen behandles. ▪ Ansættelse af ekstra medarbejder: Antallet af ansatte blev øget med én for at sikre, at der i alle staldafsnit var tid til arbejdet.
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulduddjævning: Antallet af funktionelle patter blev talt ved indsættelse i farestalden, og så vidt det var muligt blev 1. kuldssøer lagt ud med 14 grise og øvrige søer lagt ud med 13 grise, mens søer med færre funktionsdygtige patter fik et antal grise svarende til antallet af funktionelle patter. ▪ Strategi for øget fødselshjælp: Der skulle sættes ind med fødselshjælp, hvis der gik mere end 20 minutter mellem fødsel af to grise. Eneste undtagelse var mellem de første grise i kullet – her måtte der gå op til en time mellem grisene. ▪ Foderjustering: Der blev fastlagt et loft på 12 FEsø pr. so pr. dag, så risikoen for at søerne gik i stå blev mindre. Justeringen skulle ske i trin af +5 % foder indtil 9 FEsø pr. so pr. dag, og derefter med +3 % foder. ▪ Hundehulsplader: Da flere nyfødte kuld frøs, når de andre grise havde det fint, skulle hundehulspladen bruges for at sikre nærmiljøet hos disse.
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ændring af udsætterstrategi: Søer, der producerede over besætningens gennemsnit skulle først udsættes efter 7.-8. kuld, ellers var det ønsket at udskifte søerne efter 5.-6. kuld og tidligere, hvis der var problemer med faringsproblemer, fravænningsresultater, levendefødte, bentøj eller dårligt huld/skulderproblemer. De bedste udsættersøer kunne få et wild card og blive i besætningen, hvis der i et ugehold ikke var nok løbeklare polte. ▪ Brug af vejledende foderkurve: En ny foderkurve skulle sikre en højere foderstyrke og dermed mindre hulddtab. Desuden skulle krybber tømmes hver morgen før morgenfodringen ▪ Optimeret brug af opsamlingsøer: Slagtesøer skulle benyttes til at passe de grise, der ikke var egnede til fravæning, når der blev fravænnet. Årsagen var, at disse søer afgik fra besætningen, og at efterfølgende potentielle brunstproblemer dermed var irrelevante.

Table 3. Oversigt over nogle af indsatsområderne i løbestalden.

Besætning	Indsatsområder og handlingsplaner for løbestald
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Løbeteknik: Fokus på bedre brunstkontrol og stimulering under løbning for at øge antallet af levendefødte grise pr. kuld.
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fokus på efterfølgende kuldstørrelse: Der skiftedes fra drægtighedsfoder til diegivningsfoder i løbestalden. ▪ Løbninger: Søer fravænnet lørdag, og som kom i brunst tirsdag skulle først løbes onsdag. Ellers skulle søer generelt løbes med 24 timers interval så længe de var brunst.
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ingen nye indsatsområder
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ensretning af holdstørrelse: Antallet af søer i hvert løbehold skulle tilpasses antallet af pladser i farestalden, så der i hver sektion var stier til rådighed til ammesøer. ▪ Mere lys i soens øjenhøjde: Med en lav faringsprocent måtte det ikke være mængden af lys der begrænsede reproduktionen. Der skulle være 16 timer med lys i løbeafdelingen, og der skulle anskaffes timer til at styre dette.

Tabel 4. Oversigt over nogle af indsatsområderne i drægtighedsstalden.

Besætning	Indsatsområder og handlingsplaner for drægtighedsstald
1	<ul style="list-style-type: none">Ingen nye indsatsområder
2	<ul style="list-style-type: none">Daglig gennemgang af dyr for at finde evt. skader i tide
3	<ul style="list-style-type: none">Ingen nye indsatsområder
4	<ul style="list-style-type: none">Udskiftning af dybstrøelse rettidigt: Målet var, at strøelsen havde en acceptabel hygiejneKorrekt opbevaring af vacciner: Et køleskab af ældre dato havde i en periode ødelagt vaccinen mod PPV, hvilket havde medført store reproduktionsproblemer.

Tabel 5. Oversigt over nogle af indsatsområderne i poltestalden.

Besætning	Indsatsområder og handlingsplaner for poltestald
1	<ul style="list-style-type: none">Fodring: Maksimal slutfoderstyrke i poltestalden ændredes til 2,7 FEso pr. dyr pr. dag og flushing med 3,5-4 FEso pr. dyr pr. dag i dagene op til løbning.
2	<ul style="list-style-type: none">ESF-træning: Polte skulle trænes til ESF, og målet var at få indrettet en sektion til socialisering og træning af polte.Brunstobservation: Opmærkning af 1. brunst for at kunne løbe i 2. brunst og dermed sikre større kuld størrelse.Indkøb af polte: Der blev skiftet fra hjemmeavl til indkøb for at øge antallet af levendefødte pr. kuld.
3	<ul style="list-style-type: none">Foderstrategi: Poltene blev fodret ad libitum, dette blev ændret til, at foderkasserne skulle fyldes en gang pr. dag, så polte over 70 kg fik begrænset foderoptagelsen.Eksteriørvurdering: For at kunne slagte uegnede polte rettidigt skulle patter, benstilling, dyrets gang samt klove, tjekkes når poltene vejede ca. 70 kg.Registrering af 1. brunst: Målet var at løbe polte i 2. brunst, og derfor blev brunstkontrol iværksat når poltene var omkring 31 uger gamle.
4	<ul style="list-style-type: none">Socialisering af polte med mennesker: Der skulle tildeles halm dagligt ved at den ansatte færdedes i stien, så poltene vænnede sig bedre til menneskekontakt.

Ved udarbejdelsen af handlingsplanerne blev de ansvarlige medarbejdere altid involveret i beslutningerne. Det var formålet at skabe et fælles ejerskab til målet og handlingsplanerne, og dermed sikre, at de blev implementeret. Effekten af handlingsplanerne blev løbende overvåget, dels ved at rådgiveren overvågede produktionsresultaterne, dels ved at rådgiveren løbende var i kontakt med driftslederen eller ejeren af besætningen.

Tidsrammen, som blev anvendt i handlingsplanerne, gav udfordringer, dels fordi ikke alle tiltag blev implementeret, dels fordi pludseligt opståede problemer i nogle af besætningerne krævede, at der af resursemæssige årsager måtte omprioriteres. Således blev ikke alle tiltag implementeret indenfor det aftalte tidsrum, og erfaringer i besætningerne medførte også en løbende tilpasning af handlingsplanen, hvorfor tidsrammen i den forbindelse blev af sekundær betydning.

I løbet af rådgivningsforløbet viste det sig, at det var vigtigt, at medarbejderne kendte produktionstillene for deres staldafsnit, da det sikrede medarbejdernes føling med udviklingen i

nøgletallene, og dermed medarbejdernes engagement og motivation. Derfor blev produktionsresultaterne hver uge noteret på et whiteboard, i skemaet "gejstsætteren", eller på en planche til nøgletal i de fire besætninger.

Opnåede fremgange i produktivitet

De fire besætninger opnåede en fremgang på gennemsnitlig 1,6 fravænnede grise pr. årssø i den periode rådgivningsforløbet varede. I samme periode steg landsgennemsnittet med 0,7 fravænnede grise pr. årssø [1].

Antallet af fravænnede gris pr. kuld steg med gennemsnitligt 0,48 grise, mens tilsvarende tal for landsgennemsnittet var en stigning på 0,3 fravænnede grise pr. kuld [1]. Reduktionen i pattegrisedødelighed var i gennemsnit på 1,6 procentpoint, men den dækkede over store variationer, idet besætning 1 og besætning 2 reducerede pattegrisedødeligheden med henholdsvis 6 procentpoint og 6,5 procentpoint, mens dødeligheden i besætning 4 tilsvarende steg med 6 procentpoint (tabel 6). Den totale dødelighed i form af dødfødte plus døde pattegrise i diegivningsperioden var for de fire besætninger i gennemsnit 21,8 % ved afslutningen af rådgivningsforløbet, men varierede fra 16,4 % i besætning 2 til henholdsvis 19,4 %, 24,7 % og 26,6 % for henholdsvis besætning 1, besætning 3 og besætning 4. Til sammenligning var den totale dødelighed i landsgennemsnittet for 2011 på 23,5 % [1].

Tabel 6. Udvikling i produktionsresultater for de fire besætninger under rådgivningsforløbet. I parentes er angivet det produktionsresultat, der blev opnået i det sidste kvartal under rådgivningsforløbet.

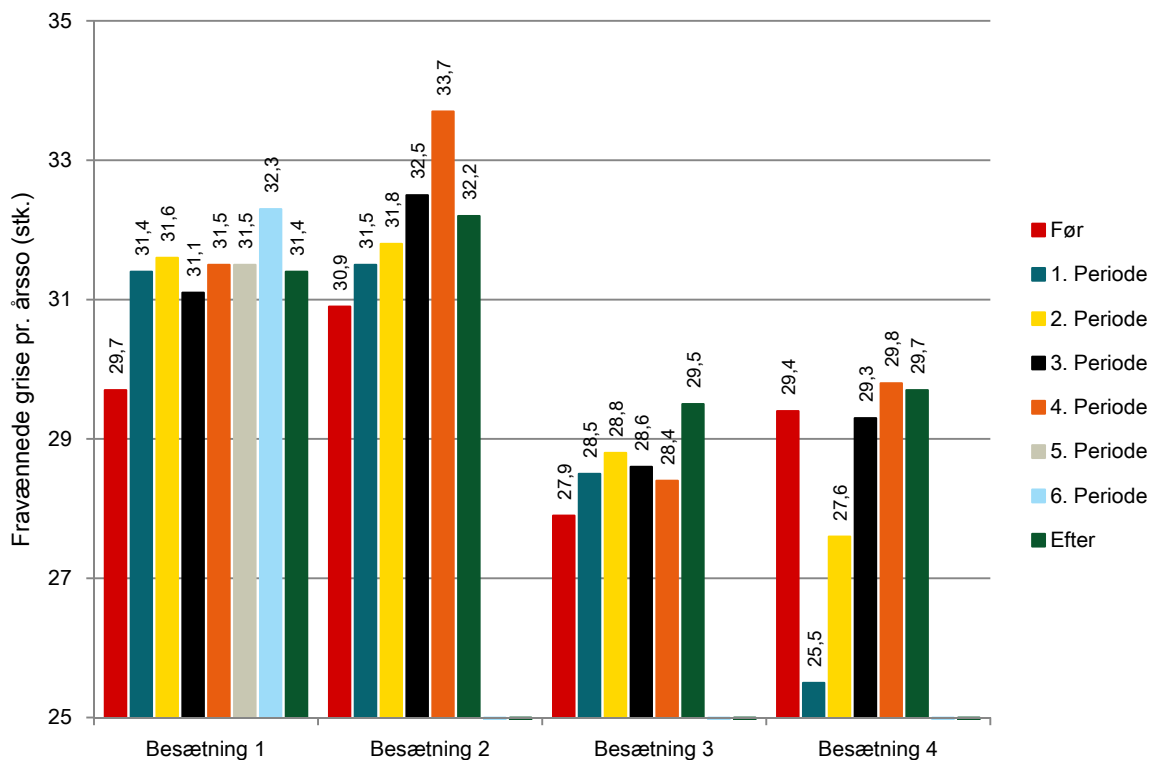
Besætning	1	2	3	4	Landsgennemsnit for 2011
Fravænnede grise pr. årssø før implementering	29,7	30,9	27,9	29,4	28,1
Fravænnede grise pr. årssø (stk.)	+2,6 (32,3)	+2,8 (33,7)	+0,5 (28,4)	+0,4 (29,8)	+0,7 (28,8)
Fravænnede grise pr. kuld (stk.)	+1,1 (13,7)	+1,2 (14,3)	0 (12,5)	-0,4 (13,0)	12,7
Levendefødte grise pr. kuld (stk.)	+0,2 (15,3)	+0,1 (15,6)	+0,2 (14,5)	+0,6 (15,8)	14,8
Dødfødte grise pr. kuld (stk.)	-0,4 (1,7)	-0,1 (1,5)	-0,1 (2,1)	-0,1 (1,9)	1,8
Procent dødfødte af totalfødte (procentpoint)	-2,2 (10)	-0,6 (8,8)	-0,7 (12,7)	-0,9 (10,7)	
Dødelighed indtil fravæning (procentpoint døde pattegrise af levendefødte)	-6,0 (10)	-6,5 (8,7)	+0,3 (13,8)	+6,0 (18)	13,9
Total dødelighed indtil fravæning (procentpoint dødfødte og døde pattegrise af totalfødte)	-7,3 (19,4)	-7,0 (16,4)	+0,5 (24,7)	+4,5 (26,6)	23,5
Spildfoderdage pr. kuld (dage)	-1 (8)	-2 (6)	+3 (16)	-7 (10)	13,8
Omløbere (%)	0 (2)	-2,5 (3,7)	+4,3 (8,1)	-6,0 (7)	6,1
Faringsprocent (%)	0 (93)	-4,8 (90,3)	0 (88,2)	-2,0 (82)	87,3
Diegivningsdage pr. kuld (dage)	+2 (30)	+3 (30)	-3 (28)	-1 (32)	31

Udvikling i antallet af fravænnede grise pr. årssø

Besætning 1 og 2 startede rådgivningsforløbet med den højeste produktivitet (figur 1). Det var samtidig disse to besætninger, der havde det højeste ambitionsniveau og forventningsniveau ved deltagelsen i projektet.

Besætning 3 havde i løbet af rådgivningsforløbet store problemer med søernes malkeevne, hvilket medførte, at besætningen ikke flyttede sig meget rent produktivetsmæssigt (figur 1). Der blev gennemført forskellige undersøgelser og tiltag, uden at disse havde den ønskede effekt på søernes malkeevne. Efter projektets afslutning var produktiviteten steget, hvilket primært skyldtes, at pattegrisedødeligheden faldt.

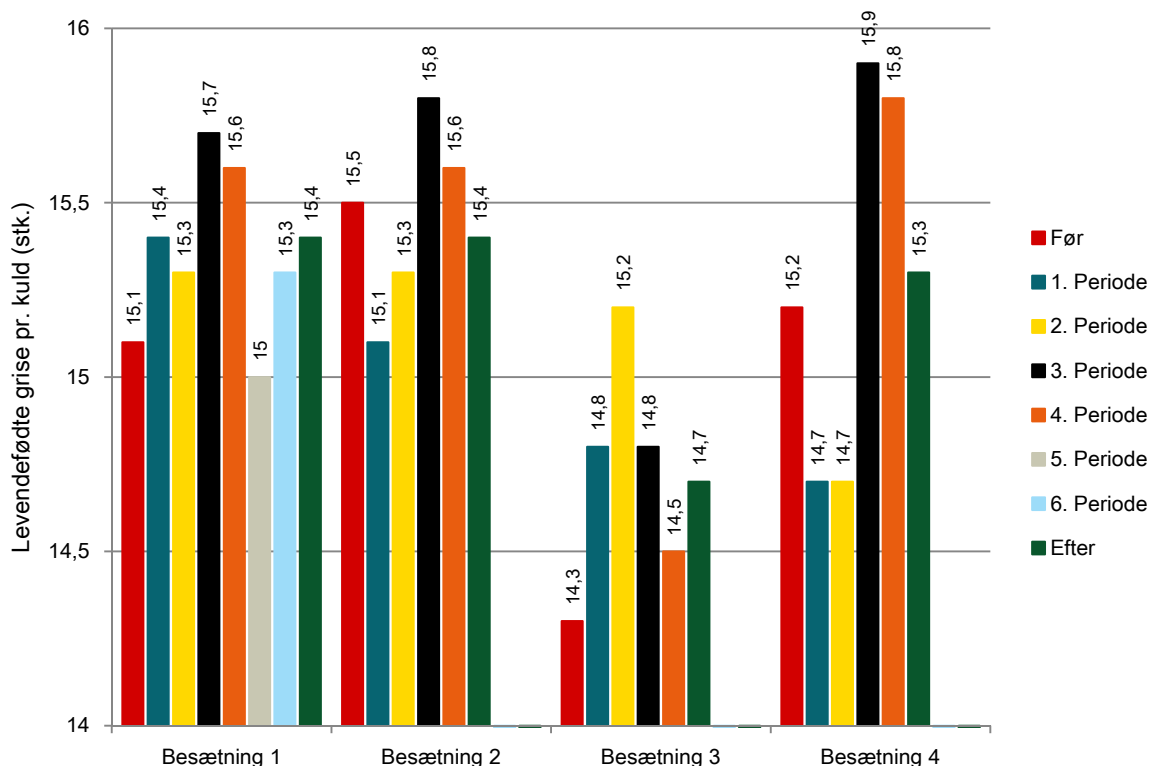
For besætning 4 kunne det store fald i antallet af fravænnede grise pr. årssø i 1. periode (figur 1) dels forklares ved et fald i antallet af levendefødte (figur 3), dels ved reproduktionsproblemer, der resulterede i et øget antal spildfoderdage (tabel 7) øget omløberprocent (tabel 8) og en stærkt reduceret faringsprocent (tabel 9). De forringede reproduktionsresultater blev primært forklaret ved, at besætning 4 i perioden blev ramt af et vaccinationssvigt, som var forårsaget af opbevaring af vacciner i et ældre køleskab, hvorved PPV-vaccinen blev opbevaret ved for lav temperatur. Vaccinationssviget medførte en del kastninger samt fødsel af mumificerede fostre, specielt hos gyltene. Efter to problemfyldte perioder vendte resultaterne i besætning 4 dog tilbage til udgangspunktet, og steg en smule yderligere.

Figur 1. Udviklingen i antallet af fravænnede grise pr. årssø for de fire besætninger.

Udvikling i antallet af levendefødte grise pr. kuld

Den gennemsnitlige fremgang i antallet af levendefødte grise pr. kuld har været ca. 0,3 levendefødte grise pr. kuld pr. år fra 2002 til 2011. De fire deltagende besætninger oplevede en tilsvarende gennemsnitlig stigning i antallet af levendefødte grise pr. kuld. Besætning 1 oplevede en del udsving i kuld størrelsen (figur 2), og måtte i løbet af rådgivningsforløbet fokusere på at stabilisere dette. Besætning 2 skiftede fra egen avlsdyr produktion til indkøb af sopolte, da besætningsejerne vurderede, at dette på sigt ville medføre flere levendefødte grise pr. kuld. Generelt var der store udsving fra periode til periode i alle fire besætninger (figur 2).

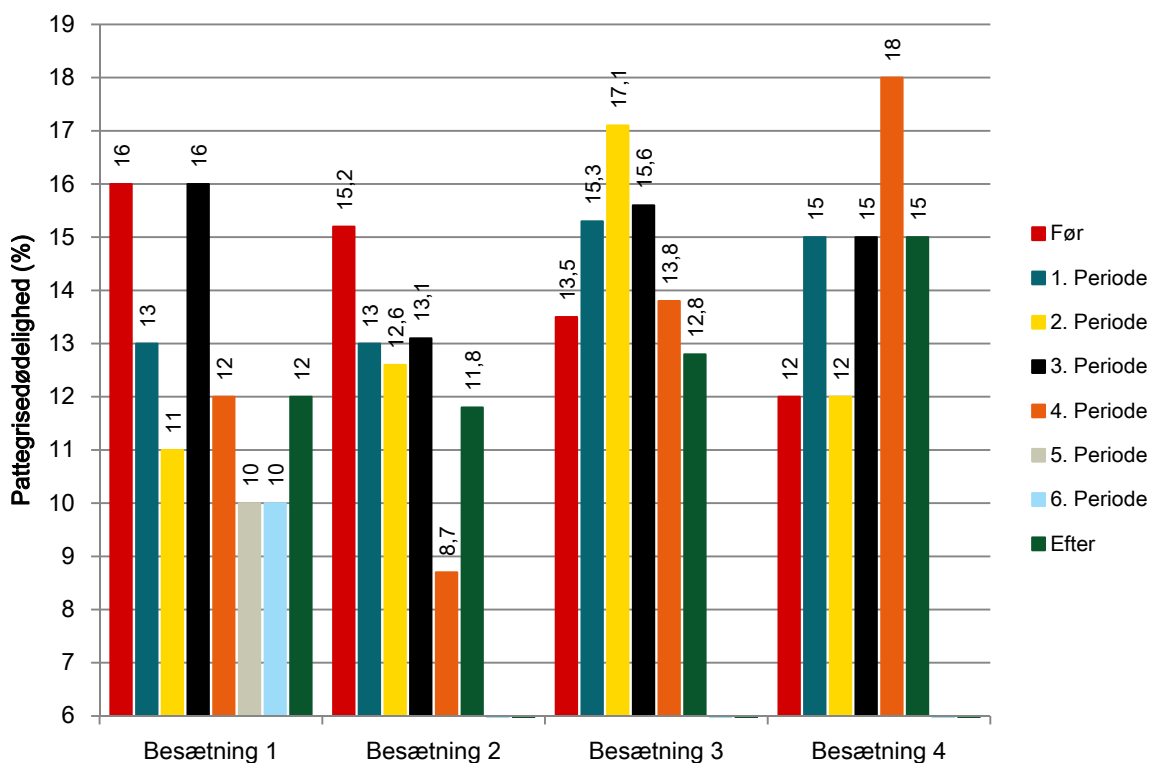
Figur 2. Udviklingen i antallet af levendefødte grise pr. kuld for de fire besætninger.

Fokus på at reducere dødeligheden indtil fravæning betalte sig

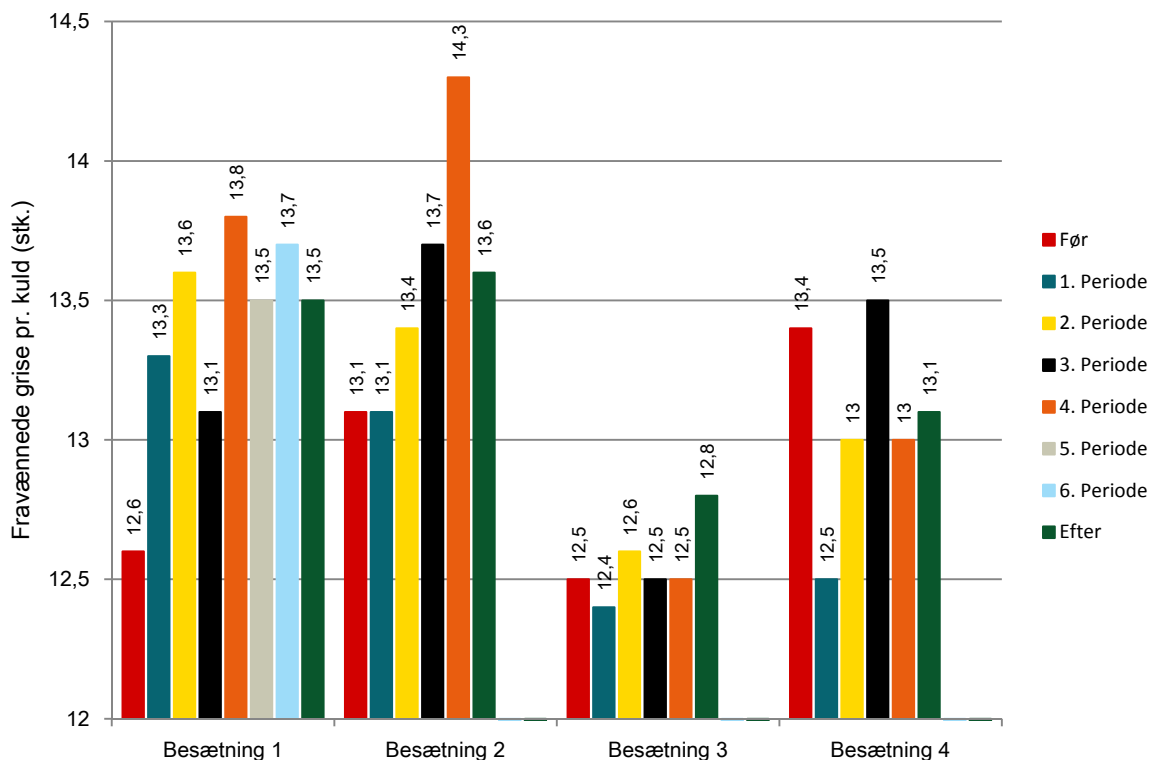
Alle besætninger satte fokus på at få flere grise til at overleve frem til fravæning. Fælles for besætningerne var indsatsområderne råmælksforsyning, kuldudjævning og fodring af soen i farestalden (tabel 2), og i den forbindelse blev viden fra Farestaldsmanualen aktivt brugt. Rådgiverens ansvar var i den forbindelse at sikre, at de iværksatte tiltag reducerede pattegrisedødeligheden, og efter behov foretage justeringer af handlingsplanen.

Udviklingen i dødelighed indtil fravæning for den enkelte besætning ses i figur 3, de tilsvarende opnåede fravænningsresultater fremgår af figur 4. Generelt var der store udsving indenfor den enkelte besætning, men de største forbedringer skete som nævnt i besætning 1 og 2 (figur 3). I besætning 3 steg dødeligheden med 0,3 procentenhed (fra "før" til 4. periode), hvilket, som nævnt, skyldtes

problemer med søernes malkeevne. I besætning 4 udviklede dødeligheden sig i den forkerte retning. En medvirkende årsag var, at der i perioden efter vaccinationssvigtet blev fokuseret meget kraftigt på reproduktionen, hvilket medførte at manglende fokus i farestalden gav en øget pattegrisedødelighed. Med en øget indsats lykkedes det for besætning 4 at reducere pattegrisedødeligheden med 3 procentpoint efter afslutningen af rådgivningsforløbet i forhold til 4. periode

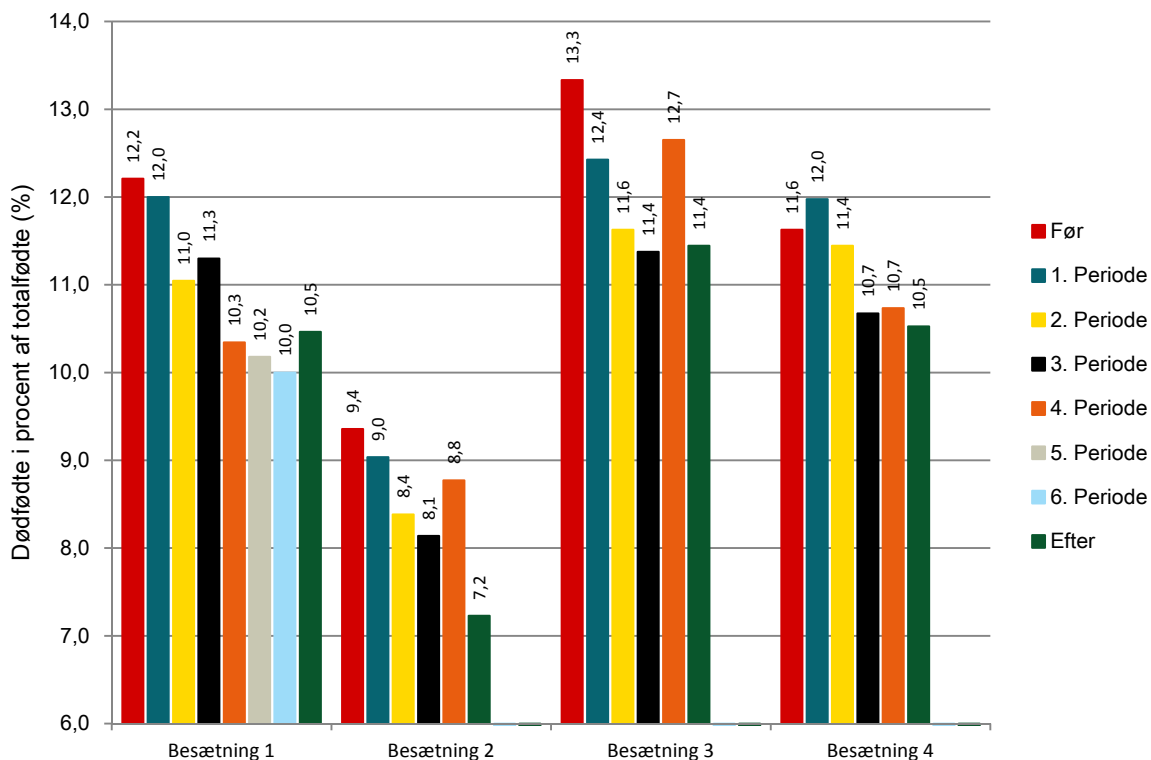
Figur 3. Udviklingen i dødelighed indtil fravæning for de fire besætninger.

Figur 4. Udviklingen i antallet af fravænnede grise pr. kuld for de fire besætninger.

Generelt fald i antallet af dødfødte grise pr. kuld

De fire besætninger reducerede under rådgivningsforløbet alle antallet af dødfødte grise pr. kuld. Gennemsnitligt blev antallet af dødfødte grise pr. kuld reduceret med knap 0,2 gris pr. kuld (tabel 2). Til sammenligning var der ingen udvikling i landsgennemsnittet fra 2010 til 2011, hvor der i begge perioder var 1,8 dødfødte grise pr. kuld [1][2]. Med en samtidig stigning i antallet af levendefødte grise pr. kuld under rådgivningsforløbet gav det mere mening at vurdere dødfødte i form af procent dødfødte af totalfødte grise (figur 5). Af figur 5 fremgår det klart, at alle fire besætninger med fokus omkring faring fik reduceret antallet af dødfødte grise i procent af de totalfødte. Besætning 2 lå allerede i startperioden lavere end de øvrige besætninger, men det var alligevel muligt at reducere niveauet yderligere. En generel øget opmærksomhed omkring faringerne og konkrete handlingsplaner vedr. viste dermed, at dødfødte grise pr. kuld kunne reduceres ved hjælp af ændringer i management.

Figur 5. Udviklingen i dødfødte i procent af de totalfødte grise for de fire besætninger.

Udviklingen i øvrige nøgletal i løbet af rådgivningsforløbet

Antallet af spildfoderdage blev reduceret i to ud af tre besætninger (tabel 7), idet reduktionen var på henholdsvis 1, 2 og 7 dage pr. kuld for henholdsvis besætning 1, 2 og 4. I besætning 3 steg antallet af spildfoderdage med 3 dage pr. kuld, hvilket forklares ved en stigende omløberprocent (tabel 8).

Tabel 7. Udvikling i spildfoderdage pr. kuld indenfor de fire besætninger.

	Besætning			
	1	2	3	4
Før	9	11	13	17
1. periode	9	7	11	29
2. periode	9	10	11	21
3. periode	7	10	13	17
4. periode	12	9	16	10
5. periode	8	-	-	-
6. periode	8	-	-	-
Efter	8	9	14	12

Efter afslutningen af rådgivningsforløbet har besætning 1 og besætning 2 adskilt sig markant fra besætning 3 og besætning 4 med hensyn til antallet af spildfoderdage pr. kuld.

Efter store reproduktionsproblemer i 1. og 2. periode efter at handlingsplanerne var iværksat, var både omløberprocent (tabel 8) og faringsprocent (tabel 9) for besætning 4 på vej tilbage, og i "efter" perioden ligger besætningen lige under landsgennemsnittet på begge disse produktionstal [1].

Table 8. Udvikling i omløberprocent indenfor de fire besætninger.

	Besætning			
	1	2	3	4
Før	2,0	6,2	3,8	13,0
1. periode	1,0	4,5	5,2	18,0
2. periode	4,0	4,6	2,9	12,0
3. periode	3,0	6,0	4,9	9,0
4. periode	4,0	3,7	8,1	7,0
5. periode	2,0	-	-	-
6. periode	2,0	-	-	-
Efter	4,0	7,9	7,9	9,0

Table 9. Udvikling i faringsprocent indenfor de fire besætninger.

	Besætning			
	1	2	3	4
Før	93,0	95,1	88,2	84,0
1. periode	92,0	88,9	85,6	78,0
2. periode	93,0	92,6	86,0	76,0
3. periode	92,0	91,6	90,0	83,0
4. periode	91,0	90,3	88,2	82,0
5. periode	92,0	-	-	-
6. periode	93,0	-	-	-
Efter	92,0	92,4	81,1	86,0

Antallet af diegivningsdage pr. kuld blev primært overvåget for at sikre, at diegivningstiden ikke blev ændret væsentligt for at øge antallet af kuld pr. årssø. I besætning 1 og besætning 2 steg antallet af diegivningsdage pr. kuld i løbet af rådgivningsforløbet, mens det modsatte var tilfældet for besætning 3 og besætning 4 (tabel 10).

Table 10. Udvikling i antallet af diegivningsdage pr. kuld indenfor de fire besætninger.

	Besætning			
	1	2	3	4
Før	28	27	31	33
1. periode	28	29	32	33
2. periode	29	28	31	34
3. periode	29	30	30	34
4. periode	30	30	28	32
5. periode	31	-	-	-
6. periode	30	-	-	-
Efter	31	29	28	31

Konklusion

Projektet viste, at rådgivning kunne være med til at sætte fokus på de områder, hvor der krævedes en ekstra indsats. Projektet viste dog også, at fokus på et enkelt område kunne fjerne fokus fra de andre staldafsnit. I løbet af rådgivningsforløbet blev produktiviteten i form af fravænnede grise pr. årsso i de fire deltagende besætninger i gennemsnit øget med mere end den tilsvarende stigning i landsgennemsnittet. Det lykkedes ligeledes at reducere pattegrisedødeligheden i tre af besætningerne.

Procentandelen af dødfødte grise af de totalfødte faldt med i gennemsnit 1,1 procentpoint, hvilket svarede til en reduktion på ca. 0,2 dødfødte grise pr. kuld. Dette skete på trods af, at det gennemsnitlige antal af levendefødte grise pr. kuld blev øget med næsten 0,5 gris i løbet af rådgivningsforløbet.

Rådgivningen i de fire besætninger øgede endvidere medarbejdernes viden og engagement, hvilket var en forudsætning for, at der kunne skabes fremgang på staldgangen. Samtidig understregede resultaterne fra dette demonstrationsprojekt, at der skulle holdes fokus på flere indsatsområder ad gangen, så der ikke skete fremgang i et staldafsnit på bekostning af en tilbagegang i et andet staldafsnit. Opfølgningen på handlingsplanerne og løbende justering af disse var af stor vigtighed for at skabe det krævede engagement og forbedre resultaterne yderligere.

Endelig viste projektet, at fremgangen kan variere meget mellem besætninger, hvilket dels kan tilskrives medarbejdernes engagement, den tid der er til rådighed i stalden, dels aktuelle sygdoms- og reproduktionsproblemer i besætningerne.

Baseret på udviklingen i produktionsresultaterne indenfor de fire vurderes det, at et intensivt rådgivningsforløb med fokus på at implementere den tilgængelige viden kan øge det økonomiske potentiale i mange sohold.

Referencer

- [1] Vinther, J. (2012): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2011. [Notat nr. 1212, Videncenter for Svineproduktion.](#)
- [2] Vinther, J. (2011): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2010. [Notat nr. 1114, Videncenter for Svineproduktion.](#)

Deltagere

Konsulenter fra den lokale rådgivning: Marlene Sparre Ibsen, Svinerådgivning Gefion; Sønke Møller, Svinerådgivning Vest; Inga Riber Kristiansen, LandboNord Svinerådgivning; Ellen Møller Hansen, Syddansk Svinerådgivning.